

URZĄD STATYSTYCZNY W WARSZAWIE
ul. 1 Sierpnia 21, 02-134 Warszawa

Informacja sygnalna

Data opracowania
13.05.2016 r.

Kontakt: e-mail: sekretariatUSWAW@stat.gov.pl
tel. 22 464 23 15, 22 464 23 12
fax 22 846 76 67

<http://warszawa.stat.gov.pl>

TURYSTYKA
W WOJEWÓDZTWIE MAZOWIECKIM W 2015 R.

Przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego prosimy o podanie źródła.

Źródłem danych o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych w Polsce jest stałe badanie statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, oparte na sprawozdaniach o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego **KT-1** w poszczególnych miesiącach. Jednostki sprawozdawcze podają dokładną lokalizację, rodzaj i kategorię obiektu oraz liczbę: pokoi, miejsc noclegowych i placówek gastronomicznych. Ponadto informują o wykorzystaniu obiektu w poszczególnych miesiącach, tj. o liczbie dni działalności obiektu, nominalnej liczbie noclegów i/lub pokoi, a także o liczbie osób korzystających z zakwaterowania oraz liczbie udzielonych noclegów i wynajętych pokoi (z wyodrębnieniem turystów zagranicznych).

W statystyce o bazie noclegowej przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące liczby obiektów i miejsc noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 VII oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w innych dniach badanego miesiąca; przyjęto dla nich maksymalną liczbę miejsc,
- od 2009 r. do pozostałych obiektów niesklasyfikowanych zaliczane są ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego,
- przez obiekt czynny rozumie się obiekt, którego co najmniej część była dostępna dla turystów (niezależnie od tego czy był on faktycznie wykorzystywany) w badanym okresie,
- stopień wykorzystania obiektu – wyrażony w procentach – wynika z porównania faktycznie udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu), a dodatkowo dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych z porównania faktycznie wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi,
- restauracja to zakład gastronomiczny dostępny dla ogółu konsumentów, z pełną obsługą kelnerską, oferujący całodzienne wyżywienie o szerokim asortymencie potraw i napojów podawanym konsumentom według karty jadłospisowej,
- do barów i kawiarni zaliczono także herbaciarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.,
- do punktów gastronomicznych zaliczono także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

Termin turystyka zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 692/2011 obowiązującym od 2012 r. – oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż 1 rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Wszystkie kategorie podróźnych, które mieszczą się w zakresie pojęcia „turystyka” są określane mianem odwiedzających. W grupie tej wyróżnia się turystów, tj. osoby, które spędziły co najmniej jedną noc poza miejscem stałego zamieszkania oraz odwiedzających jednodniowych, tj. osoby, które nie nocują w miejscu odwiedzanym.

Turystyczne obiekty noclegowe

W prezentowanym badaniu turystycznych obiektów noclegowych wyodrębnia się następujące rodzaje obiektów:

- **Hotel** – obiekt zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem gości. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii hoteli: najwyższa - 5 gwiazdek, najniższa - 1 gwiazdka.
- **Motel** – obiekt zlokalizowany przy trasach komunikacji drogowej, który poza usługami hotelarskimi przystosowany jest również do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponuje parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych. Każdy motel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii moteli: najwyższa - 5 gwiazdek, najniższa - 1 gwiazdka.
- **Pensjonat** – obiekt, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym wyżywieniem dysponuje co najmniej 7 pokojami. Musi świadczyć usługi gastronomiczne w formie podawania co najmniej dwóch posiłków dziennie. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii pensjonatów: najwyższa - 5 gwiazdek, najniższa - 1 gwiazdka.
- **Inny obiekt hotelowy** – obiekt noclegowy, podzielony na pokoje, podlegający jednemu zarządowi, świadczący pewne usługi, w tym przynajmniej codzienne sprzątnięcie pokoi, stanie łóżek i mycie urządzeń sanitarnych (np. obiekt spełniający zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, któremu nie została nadana kategoria).
- **Dom wycieczkowy** – obiekt położony na obszarze zabudowanym lub w pobliżu zabudowy, posiadający co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowany do samoobsługi klientów oraz świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Każdy dom wycieczkowy musi posiadać przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie domów wycieczkowych: najwyższa - kat. I, najniższa - kat. III.
- **Schronisko młodzieżowe** – obiekt przeznaczony do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowany do samoobsługi klientów. Schronisko młodzieżowe jest placówką zlokalizowaną w samodzielnym budynku lub w wydzielonej części budynku. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie schronisk młodzieżowych: najwyższa - kat. I, najniższa - kat. III.
- **Szkolne schronisko młodzieżowe** – placówka oświatowo-wychowawcza umożliwiająca rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
- **Ośrodek wczasowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z wczasami.
- **Ośrodek kolonijny** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z koloniami.
- **Ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do przeprowadzania kursów, konferencji, szkoleń, zjazdów itp. Może być także przystosowany do świadczenia usług wczasowych.
- **Dom pracy twórczej** – obiekt, w którym są zapewnione właściwe warunki do wykonywania pracy twórczej i wypoczynku twórców, wykorzystywany również (głównie przez ich rodziny) jako ośrodek wczasowy.

- **Zespoły domków turystycznych** – domek turystyczny – budynek niepodpiwniczony, posiadający nie więcej niż cztery pokoje, dostosowany do świadczenia usług typu hotelarskiego. Domki turystyczne mogą tworzyć zespoły domków turystycznych a także organizacyjnie wchodzić w skład innych obiektów noclegowych. W grupie zespoły domków turystycznych mogą znajdować się również miejsca kempingowe.
- **Kemping (camping)** – teren zwykle zadrzewiony, strzeżony, oświetlony, mający stałą obsługę recepcyjną i wyposażony w urządzenia (sanitarne, gastronomiczne, rekreacyjne) umożliwiające turystom nocleg w namiotach, mieszkalnych przyczepach samochodowych, a także przyrządzenie posiłków oraz parkowanie pojazdów samochodowych. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się cztery kategorie kempingów: najwyższa – 4 gwiazdki, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Pole biwakowe** – wydzielone miejsce niestrzeżone, umożliwiające turystom nocleg w namiotach. Na polu biwakowym znajdują się punkty poboru wody pitnej, podstawowe urządzenia sanitarne i tereny rekreacyjne.
- **Hostel** – obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łózkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia/łazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynajmowanie łóżka a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe.
- **Pokoje gościnne (kwatery prywatne)** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią umeblowane pomieszczenia i lokale (z wyjątkiem kwater agroturystycznych) w mieszkaniach, domach i innych budynkach mieszkalnych należących do osób fizycznych lub prawnych (z wyjątkiem rolników) wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Kwatera agroturystyczna** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich (rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Pozostałe obiekty niesklasyfikowane** – obiekty, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in. internaty, domy studenckie, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.

Dane prezentowane w opracowaniu dotyczą podmiotów prowadzących działalność z zakresu turystyki, które złożyły sprawozdania.

W danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu na ogółem wynikające z automatycznych zaokrągleń. Liczby te są poprawne merytorycznie.

Województwo mazowieckie położone w środkowo-wschodniej części Polski jest największym województwem w kraju zarówno pod względem powierzchni, jak i liczby ludności. Mazowieckie to przede wszystkim tereny nizinne, w tym głównie Nizina Mazowiecka, jedna z największych polskich krain geograficznych. Poprzez jej środkową część przebiega dolina Wisły, rzeka Narew oraz Bug, występują również kąpieliska – Pojezierze Gostynińskie i Jezioro Zegrzyńskie.

Turystyka rozwija się dzięki dobrym połączeniom z miastami europejskimi, wysokiemu poziomowi usług hotelowych, komunikacyjnych i telekomunikacyjnych, a także łatwemu dostępowi do wielu interesujących miejsc i obiektów ziemi mazowieckiej. Stolica województwa mazowieckiego pełni funkcję centrum turystycznego, z szeroką ofertą noclegów oraz bogactwem zabytków i pamiątek przeszłości. Znajdują się tu obiekty zabytkowe najwyższej klasy, między innymi: zespoły pałacowo-parkowe – Łazienki Królewskie i Pałac w Wilanowie oraz **Warszawskie Stare Miasto, które wpisane jest na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego**.

Oprócz zabytków zlokalizowanych w stolicy, województwo mazowieckie oferuje turystom także inne ciekawe i warte odwiedzenia miejscowości. Na terenie całego województwa można znaleźć zamki, dwory, zespoły pałacowo-parkowe, architekturę obronną, kościoły, ratusze, muzea i skanseny.

Szczególnie warto odwiedzić: Katedrę w Płocku wzniesioną na początku XII wieku, Zamek Biskupi z przełomu XIV i XV wieku w Pułtusku, relikty Zamku Królewskiego z drugiej połowy XIV stulecia w Radomiu, zamki Książąt Mazowieckich z XV wieku w Ciechanowie i Czernsku, zamek szlachecki Szydłowieckich z XV wieku w Szydłowcu, Zespół Klasztorny z przełomu XVII i XVIII wieku w Warce, Muzeum Romantyzmu w Opinogórze znajdujące się w neogotyckim zameczku rodziny Krasińskich z XIX wieku, Twierdzę Modlin zbudowaną z rozkazu Napoleona I z grudnia 1806 r., Muzeum Jana Kochanowskiego w Czarnolesie, Centrum Rzeźby Polskiej w pałacu w Orońsku, Muzeum Fryderyka Chopina w Żelazowej Woli oraz skansen bojowy I Armii Wojska Polskiego w Mniszewie. Wiele atrakcji zapewni również wycieczka do Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu. Na terenie 61 ha parku etnograficznego zgromadzono m.in. ponad 80 obiektów architektury drewnianej z regionu Mazowsza Północno-Zachodniego. Przepiękny skansen mieści się także na obrzeżach Radomia. W Muzeum Wsi Radomskiej na obszarze 32 ha zgromadzono ponad 60 obiektów architektury. Ponadto turystyce i wypoczynkowi sprzyja dobry stan środowiska naturalnego i różne formy ochrony przyrody. Na terenie województwa mazowieckiego położony jest **Kampinoski Park Narodowy** – drugi, co do wielkości w kraju, **uznany w 2000 r. przez UNESCO za Światowy Rezerwat Biosfery**, a od 2004 r. wchodzący w skład obszaru sieci Natura 2000. Na Mazowszu znajdują się też parki krajobrazowe. Największe z nich to Nadbużański Park Krajobrazowy zajmujący powierzchnię 74,1 tys. ha i Kozienicki Park Krajobrazowy o powierzchni 26,2 tys. ha. Na terenie tego drugiego znajdują się najcenniejsze przyrodniczo na Mazowszu rezerваты przyrody. Turystów przyciągają również pomniki przyrody (np. drzewa i ich skupiska, skałki, jary, glazy narzutowe) o szczególnej wartości naukowej, historycznej, kulturowej i krajobrazowej.

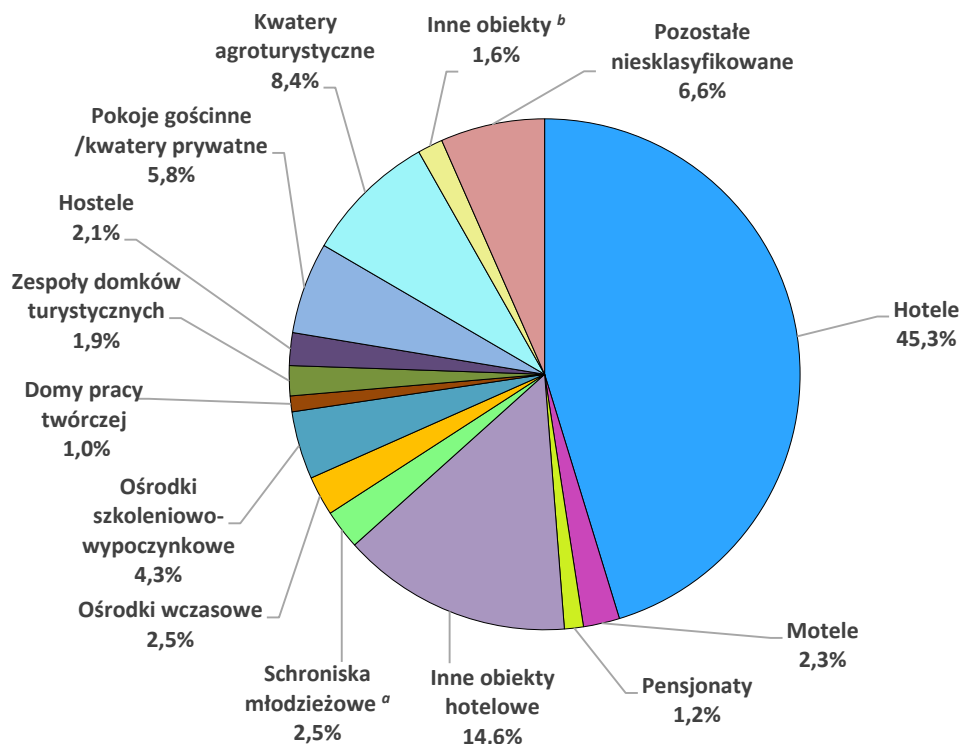
BAZA NOCLEGOWA — STAN W DNIU 31 VII

W dniu 31 lipca 2015 r. w województwie mazowieckim było 486 turystycznych obiektów noclegowych, które sporządziły sprawozdania (w tym 445 oferowało miejsca całonocne). Do dyspozycji turystów przygotowano 19669 pokoi w obiektach hotelowych, z których 99,2% to pokoje z pełnym węzłem sanitarno-higienicznym.

Na bazę noclegową składało się 308 obiektów hotelowych oraz 178 pozostałych obiektów. Najliczniejszą grupę wśród **obiektów hotelowych**, podobnie jak w latach poprzednich, stanowiły hotele – 220 obiektów. Następną grupą pod względem liczebności były inne obiekty hotelowe (hotele, motele, pensjonaty), którym nie została nadana żadna kategoria, a także obiekty świadczące usługi hotelowe (np. codzienne sprzątnięcie) m.in. domy gościnne i zajazdy (71) oraz motele (11) i pensjonaty (6).

Wśród **pozostałych obiektów** najliczniej reprezentowane były kwatery agroturystyczne (41) oraz obiekty pozostałe niesklasyfikowane (32), do których zaliczają się m.in. internaty, domy studenckie, hotele robotnicze, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z przeznaczeniem pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystyki.

Struktura turystycznych obiektów noclegowych według rodzajów obiektów w 2015 r.

a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi. b Domy wycieczkowe, ośrodki kolonijne, kempingi i pola biwakowe.

W stosunku do stanu z lipca 2014 r. przybyło 11 obiektów hotelowych (8 hoteli, 1 motel oraz 2 inne obiekty hotelowe). W grupie „pozostałe obiekty” przybył 1 ośrodek wczasowy, 3 pokoje gościnne/kwatery prywatne i 1 kwatera agroturystyczna. Ubyło natomiast 1 schronisko młodzieżowe, 1 dom pracy twórczej, 1 zespół domków turystycznych i 3 pozostałe obiekty niesklasyfikowane.

W końcu lipca 2015 r. w turystycznych obiektach noclegowych na przyjęcie turystów przygotowanych było 48982 miejsca noclegowe¹, czyli o 2,2% więcej niż w analogicznym okresie 2014 r. W ogólnej liczbie miejsc (45312) – 92,5% stanowiły miejsca całoroczne. W porównaniu z 2014 r. udział miejsc całorocznych w ogólnej liczbie miejsc noclegowych pozostał na niezmiennym poziomie. Z opracowanych danych wynika, że średnio jeden obiekt w województwie dysponował 101 miejscami noclegowymi. Najwięcej miejsc noclegowych oferowały hotele – 33509.

Liczba miejsc noclegowych wzrosła w 6 rodzajach obiektów. Największy wzrost miał miejsce w ośrodkach wczasowych (o 17,9 %) i kwaterach prywatnych (o 14,4%). Oferta miejsc noclegowych zmniejszyła się w 8 rodzajach obiektów. Największy spadek miejsc zaobserwowano w hostelach (o 23,3%) i domach pracy twórczej (o 9,8%).

¹ Miejsce przygotowane dla turysty bez względu na to, czy jest zajęte czy też nie, bez tzw. miejsc dostawnych oraz miejsc zajętych przez personel obiektu i inne osoby stale zamieszkujące w obiekcie (np. gdy część obiektu wykorzystywana jest na tzw. hotel robotniczy).

Tabl. 1. Turystyczne obiekty noclegowe

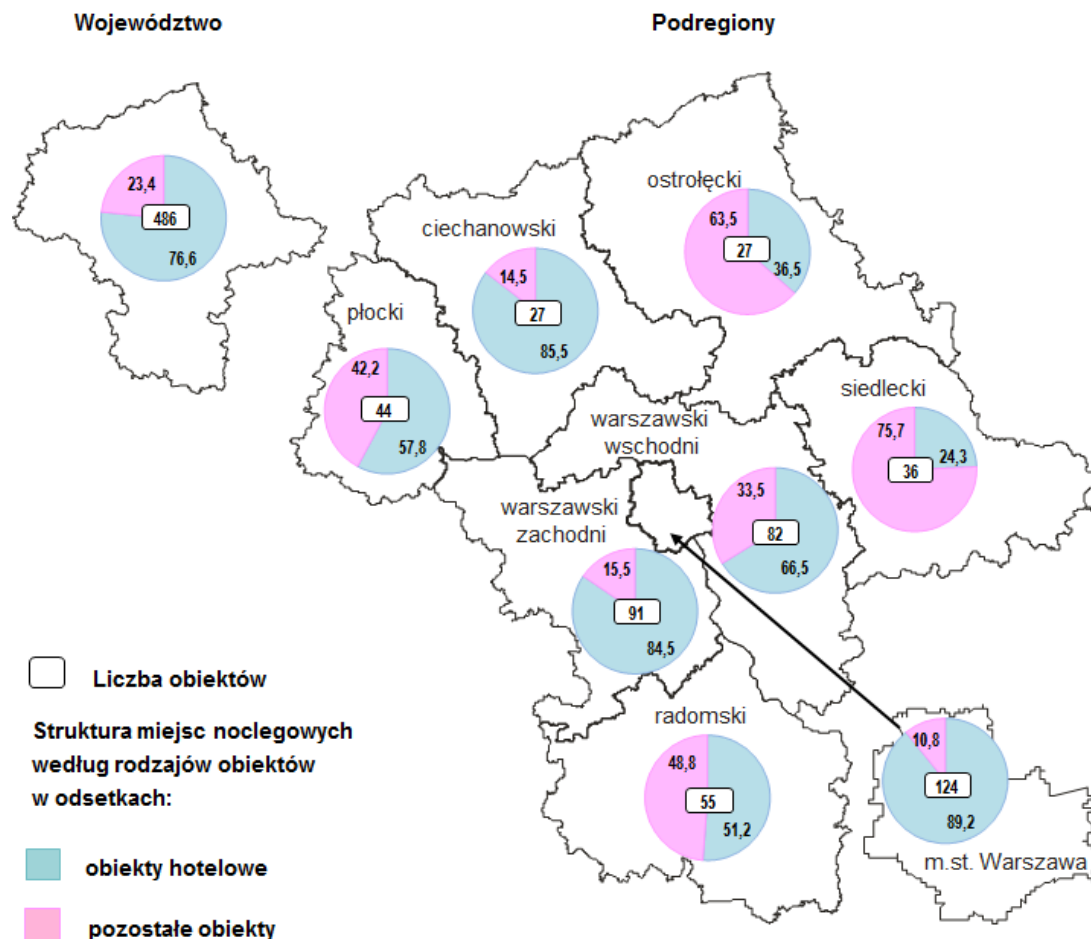
Stan w dniu 31 VII

Wyszczególnienie	Obiekty			Miejsca noclegowe		
	2014	2015		2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych	2014 = 100		w liczbach bezwzględnych	2014 = 100	
O g ó ł e m	476	486	102,1	47921	48982	102,2
w tym całoroczne.....	432	445	103,0	44305	45312	102,3
Obiekty hotelowe	297	308	103,7	36208	37539	103,7
Hotele.....	212	220	103,8	32356	33509	103,6
Motele.....	10	11	110,0	405	417	103,0
Pensjonaty.....	6	6	100,0	248	246	99,2
Inne obiekty hotelowe.....	69	71	102,9	3199	3367	105,3
Pozostałe obiekty	179	178	99,4	11713	11443	97,7
Domy wycieczkowe.....	1	1	100,0	90	90	100,0
Schroniska młodzieżowe ^a	13	12	92,3	949	912	96,1
Ośrodki wczasowe.....	11	12	109,1	1149	1355	117,9
Ośrodki kolonijne.....	2	2	100,0	345	345	100,0
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	21	21	100,0	2593	2558	98,7
Domy pracy twórczej.....	6	5	83,3	285	257	90,2
Zespoły domków turystycznych.....	10	9	90,0	471	455	96,6
Kempingi.....	1	1	100,0	100	100	100,0
Pola biwakowe.....	4	4	100,0	600	600	100,0
Hostele.....	10	10	100,0	1282	983	76,7
Pokoje gościnne/kwatery prywatne.....	25	28	112,0	562	643	114,4
Kwatery agroturystyczne.....	40	41	102,5	661	689	104,2
Pozostałe niesklasyfikowane.....	35	32	91,4	2626	2456	93,5

a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.

Baza noclegowa w 2015 r.

Stan w dniu 31 VII

Rozmieszczenie zasobów turystycznej bazy noclegowej w województwie mazowieckim jest nierównomierne. W lipcu 2015 r. najwięcej obiektów noclegowych turystyki było zlokalizowanych na terenie m. st. Warszawy (124 obiekty, tj. 25,5% ogółu turystycznych obiektów noclegowych województwa), powiatów: pruszkowskiego (21), piaseczyńskiego (20), legionowskiego, plockiego, m. Płock i warszawskiego - zachodniego (po 18). Najwięcej miejsc noclegowych oferowały obiekty znajdujące się na terenie m. st. Warszawy (54,4% wszystkich miejsc w województwie) oraz w powiatach: legionowskim, łosickim i pruszkowskim (odpowiednio: 6,7%; 2,6% i 2,5%). Najmniej miejsc noclegowych oferowały obiekty turystyczne w powiatach: żuromińskim, zwolenińskim i przasnyskim (odpowiednio: 0,1%; 0,1% i 0,2%).

WYKORZYSTANIE OBIEKTÓW NOCLEGOWYCH TURYSTYKI

W 2015 r. z obiektów turystycznej bazy noclegowej korzystało 4107,0 tys. osób (o 6,2 % więcej niż przed rokiem). Podobnie jak w roku poprzednim turyści najchętniej zatrzymywali się w hotelach, które przyjęły 3528,1 tys. osób (85,9% ogółu korzystających z noclegów), w innych obiektach hotelowych – 189,9 tys. (4,6%), hostelach – 123,5 tys. (3,0%) oraz ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych – 98,4 tys. (2,4%). Liczba osób, które korzystały z noclegów wzrosła w porównaniu z 2014 r. w 13 rodzajach obiektów. Największy wzrost miał miejsce na kempingach (o 98,2%), w ośrodkach wczasowych (o 20,5%) i na polach biwakowych (o 19,7%).

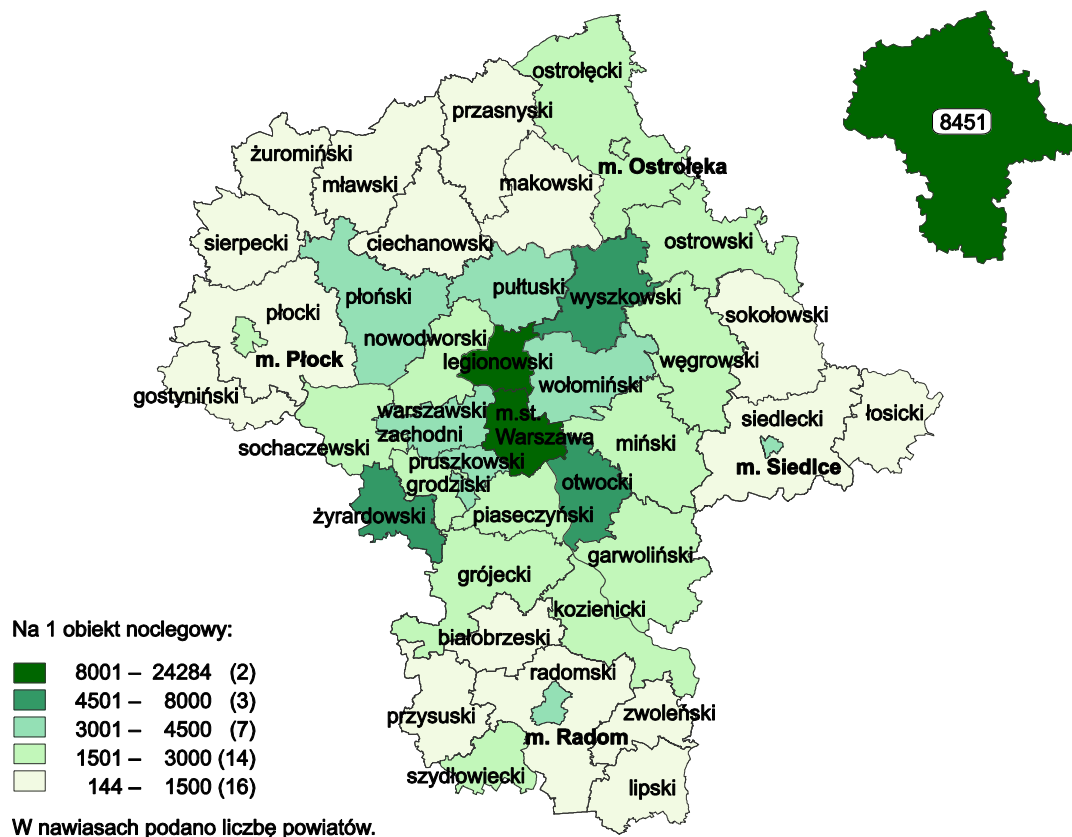
Spadek liczby turystów korzystających z noclegów odnotowano w ośrodkach kolonijnych (o 11,7%), w zespołach domków turystycznych (o 6,3%), hostelach (o 4,0%) i schroniskach młodzieżowych (o 1,1%).

Tabl. 2. Korzystający oraz udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych

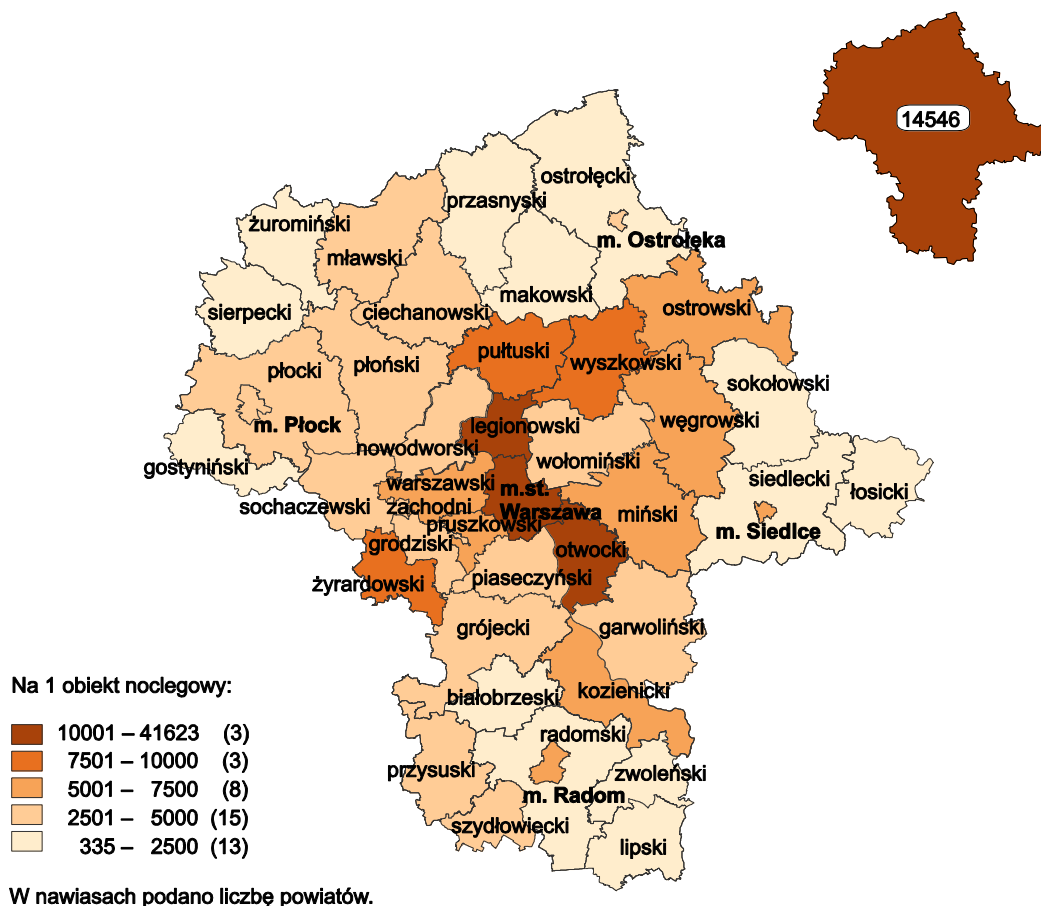
Wyszczególnienie	Korzystający z noclegów			Udzielone noclegi		
	2014	2015		2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych	2014 = 100		w liczbach bezwzględnych	2014 = 100	
O g ó ł e m.....	3867197	4106961	106,2	6579854	7069596	107,4
w tym całoroczne.....	3845771	4084811	106,2	6514354	6999501	107,4
Obiekty hotelowe.....	3507106	3742193	106,7	5642371	6153386	109,1
Hotele.....	3307764	3528069	106,7	5282035	5756756	109,0
Motele.....	14009	16415	117,2	18380	23161	126,0
Pensjonaty.....	7483	7781	104,0	16138	26878	166,6
Inne obiekty hotelowe.....	177850	189928	106,8	325818	346591	106,4
Pozostałe obiekty.....	360091	364768	101,3	937483	916210	97,7
Domy wycieczkowe.....	1436	1638	114,1	5027	7830	155,8
Schroniska młodzieżowe ^a	41795	41338	98,9	85092	89422	105,1
Ośrodki wczasowe.....	9993	12040	120,5	40493	41581	102,7
Ośrodki kolonijne.....	738	652	88,3	5177	5677	109,7
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	95305	98428	103,3	205533	205316	99,9
Domy pracy twórczej.....	7073	7807	110,4	27932	30038	107,5
Zespoły domków turystycznych.....	5531	5181	93,7	16320	20596	126,2
Kempingi.....	390	773	198,2	728	1615	221,8
Pola biwakowe.....	340	407	119,7	1290	1326	102,8
Hostele.....	128624	123541	96,0	295185	262087	88,8
Pokoje gościnne/kwatery prywatne.....	15624	15958	102,1	31328	33971	108,4
Kwatery agroturystyczne.....	7340	7437	101,3	23233	22556	97,1
Pozostałe niesklasyfikowane.....	45902	49568	108,0	200145	194195	97,0

a Łącznie ze szkolnymi schroniskami młodzieżowymi.

Korzystający z noclegów w 2015 r.

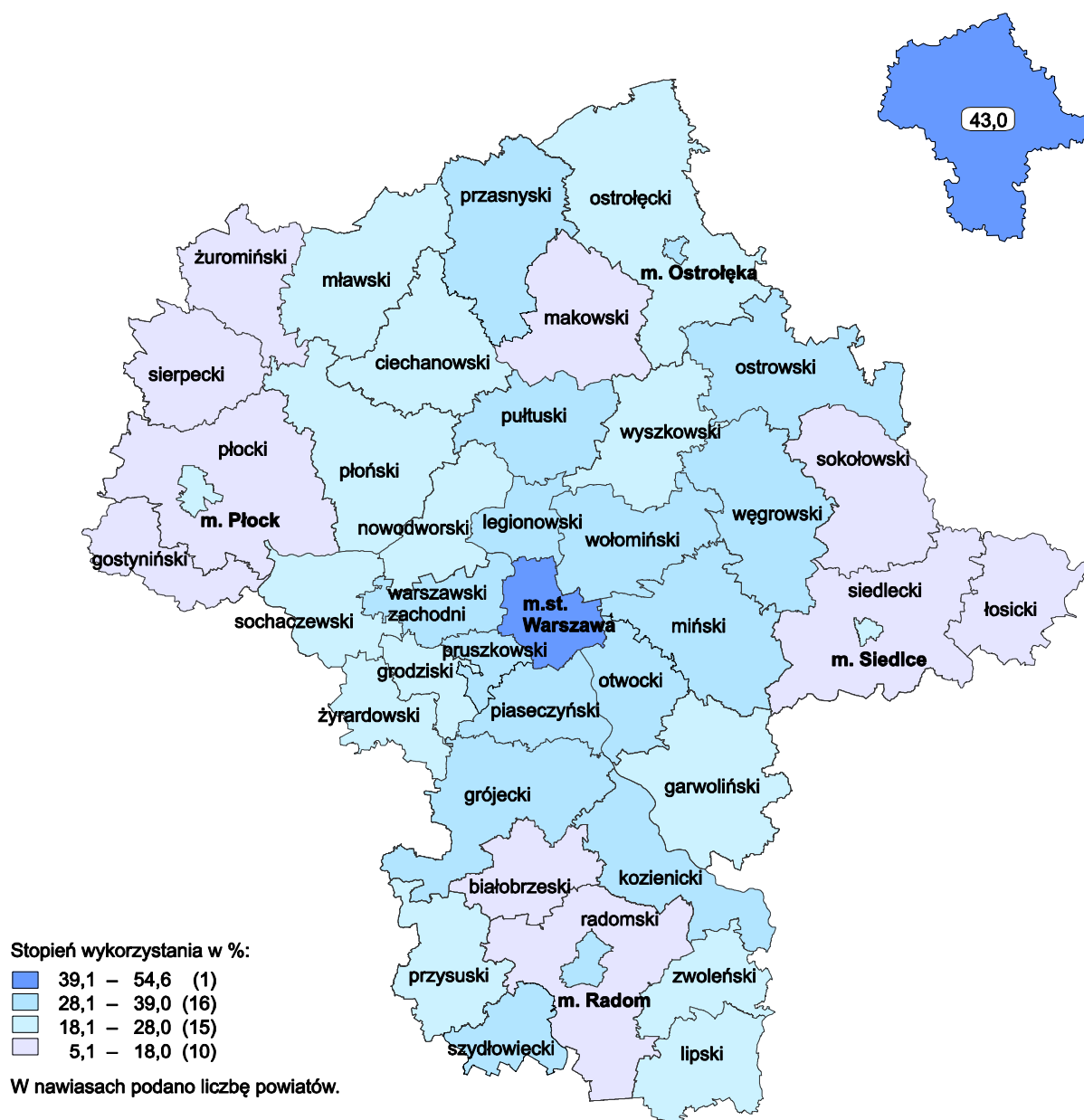

Udzielone noclegi w 2015 r.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych
według powiatów w 2015 r.

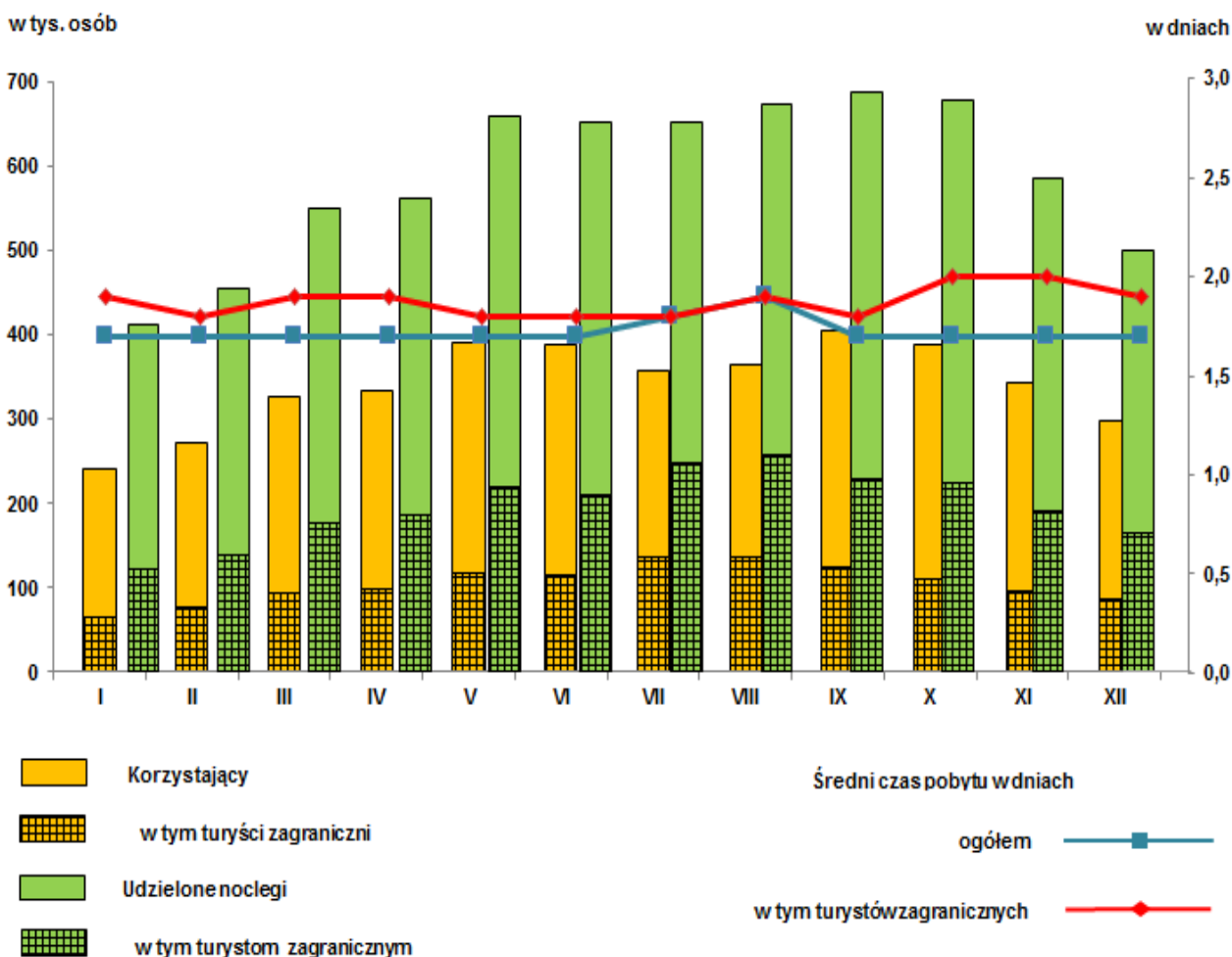

Tabl. 3. Stopień wykorzystania (w %) pokoi w obiektach hotelowych

Wyszczególnienie	2014		2015											
	ogółem		miesiące											
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
O g ó ł e m	54,7	58,0	42,4	52,4	57,2	56,6	63,8	65,1	56,7	57,9	68,1	66,0	59,7	49,1
Hotele	57,5	60,8	44,5	54,9	59,9	59,2	66,9	68,3	59,5	60,7	71,4	69,2	62,4	51,4
Motele	18,0	20,0	12,6	14,7	19,1	20,6	22,7	22,6	18,3	17,7	23,3	23,8	25,1	19,8
Pensjonaty	24,2	40,9	25,0	31,6	28,2	39,0	40,7	47,3	56,4	50,4	42,4	38,1	48,2	40,4
Inne obiekty hote- lowe	30,6	32,7	24,9	29,9	32,9	32,0	34,8	35,6	30,6	32,3	39,6	37,5	34,9	27,0

Turystom, którzy w 2015 r. odwiedzili województwo mazowieckie, udzielono 7069,6 tys. noclegów, tj. o 7,4% więcej niż w roku poprzednim. Największy wzrost liczby udzielonych noclegów miał miejsce na kempingach (o 121,8%), pensjonatach (o 66,6%), domach wycieczkowych (o 55,8%) i w zespołach domków turystycznych (o 26,2%). Liczba udzielonych noclegów spadła w hostelach (o 11,2%), pozostałych obiektach noclegowych (o 3,0%), kwaterach agroturystycznych (o 2,9%) i ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (o 0,1%).

Korzystający, udzielone noclegi oraz średni czas pobytu w turystycznych obiektach noclegowych według miesięcy w 2015 r.

Średni czas pobytu turystów w turystycznych obiektach noclegowych ogółem w 2015 r. wyniósł, podobnie jak w roku poprzednim 1,7 dnia, przy czym najdłuższy był w miesiącach wakacyjnych.

W porównaniu z 2014 r. średni czas pobytu najbardziej skrócił się w ośrodkach wczasowych (z 4,1 do 3,5 dnia) i na polach biwakowych (z 3,8 do 3,3 dnia). Najkrócej turyści zatrzymywali się w motelach (1,4 dnia), hotelach (1,6 dnia) i innych obiektach hotelowych (1,8 dnia). Najbardziej średni czas pobytu wydłużył się w pensjonatach (z 2,2 do 3,5 dnia) i w domach wycieczkowych (z 3,5 do 4,8 dnia).

Tabl. 4. Stopień wykorzystania (w %) miejsc noclegowych w obiektach hotelowych

Wyszczególnienie	2014		2015											
	ogółem		miesiące											
			I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
O g ó ł e m	43,3	46,1	33,1	39,9	43,5	45,2	51,2	51,8	47,4	49,3	53,9	51,7	46,1	39,0
Hotele	45,6	48,3	34,7	41,7	45,7	47,2	53,4	54,1	49,7	52,0	56,4	54,2	48,2	40,8
Motele	12,2	15,0	8,6	9,7	13,4	13,7	18,4	17,0	13,3	14,0	18,3	18,5	19,1	15,6
Pensjonaty	18,3	33,2	19,2	26,2	23,7	32,6	35,1	40,4	47,1	43,8	31,8	27,8	35,2	31,1
Inne obiekty hote- lowe	27,2	29,2	21,5	26,2	26,8	29,9	34,1	34,3	28,4	27,8	34,2	33,4	30,3	23,5

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach ogółem w 2015 r. wynosił 43,0% i na przestrzeni omawianego roku wzrósł o 2,4 p. proc., a w obiektach hotelowych wynosił 46,1% i w stosunku do ubiegłego roku wzrósł o 2,8 p. proc. W najwyższym stopniu wykorzystane były miejsca noclegowe w hostelach (72,0%) i hotelach (48,3%), a w najniższym na polach biwakowych (3,2%) i na kempingach (10,6%). Najwyższym stopniem wykorzystania charakteryzowały się miejsca noclegowe w m.st. Warszawie (54,6%) i powiatach: pruszkowskim (38,3%), kozienickim (37,9%) oraz grójeckim (37,2%), a najniższym w powiatach żuromińskim (5,1%) i gostynińskim (9,3%).

Tabl. 5. Wykorzystanie wybranych obiektów noclegowych według kategorii w 2015 r.

Wyszczególnienie	Obiekty	Korzystający		Udzielone noclegi		Wynajęte pokoje	
	w liczbach bezwzględnych	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach
Hotele	220	3528069	100,0	5756756	100,0	3891892	100,0
Skategoryzowane	212	3518141	99,7	5743114	99,8	3882807	99,8
5-gwiazdkowe	11	667228	18,9	1146872	19,9	813704	20,9
4-gwiazdkowe	32	1010283	28,6	1738712	30,2	1162911	29,9
3-gwiazdkowe	97	1162952	33,0	1782277	31,0	1208718	31,1
2-gwiazdkowe	56	373940	10,6	646539	11,2	434568	11,2
1-gwiazdkowe	16	303738	8,6	428714	7,4	262906	6,8
W trakcie kategoryzacji	8	9928	0,3	13642	0,2	9085	0,2
Motele	11	16415	100,0	23161	100,0	14926	100,0
Skategoryzowane	7	13090	79,7	16467	71,1	11003	73,7
3-gwiazdkowe	1	1449	8,8	1646	7,1	767	5,1
2-gwiazdkowe	6	11641	70,9	14821	64,0	10236	68,6
W trakcie kategoryzacji	4	3325	20,3	6694	28,9	3923	26,3
Pensjonaty	6	7781	100,0	26878	100,0	14323	100,0
Skategoryzowane	4	6757	86,8	23862	88,8	13120	91,6
4-gwiazdkowe	1	342	4,4	379	1,4	233	1,6
3-gwiazdkowe	1	1026	13,2	1878	7,0	699	4,9
2-gwiazdkowe	1	5128	65,9	13730	51,1	8363	58,4
1-gwiazdkowe	1	261	3,4	7875	29,3	3825	26,7
W trakcie kategoryzacji	2	1024	13,2	3016	11,2	1203	8,4

TURYŚCI ZAGRANICZNI

W województwie mazowieckim w 2015 r. wśród osób korzystających z usług noclegowej bazy turystycznej było 1258,2 tys. cudzoziemców (o 8,0% więcej niż w roku poprzednim). Stanowili oni 30,6% ogółu turystów korzystających z noclegów w obiektach turystycznych.

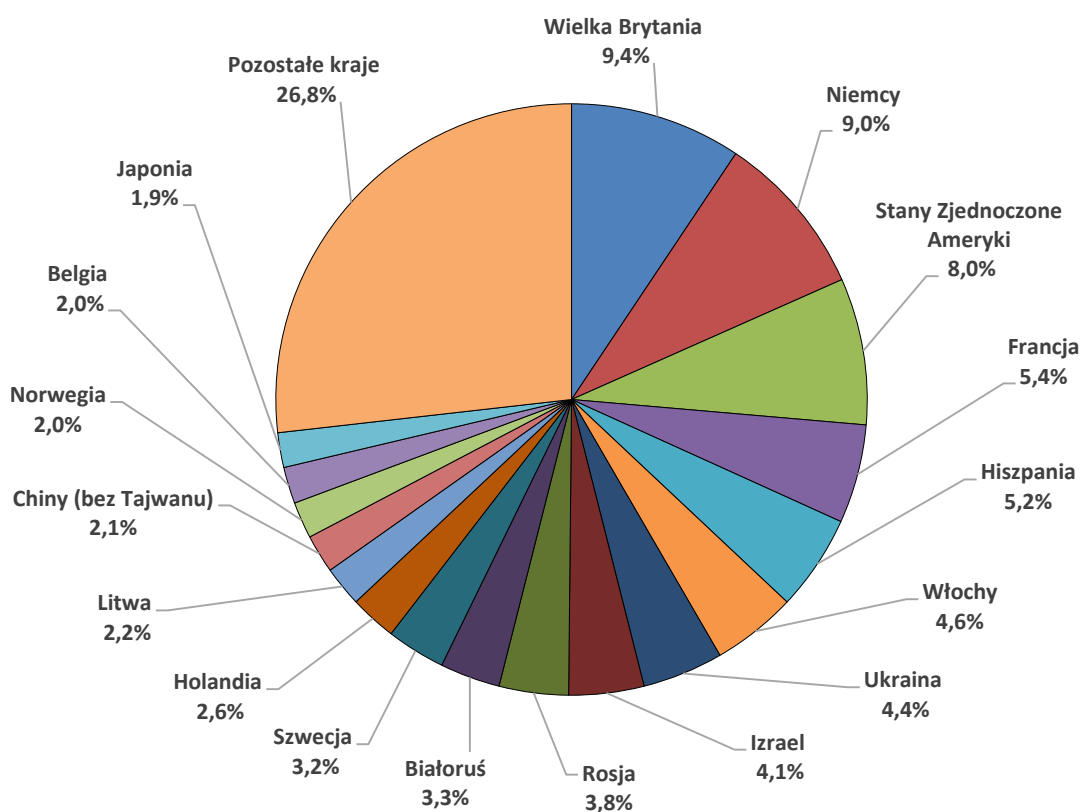
Tabl. 6. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych przez turystów zagranicznych

Wyszczególnienie	Korzystający z noclegów			Udzielone noclegi		
	2014	2015	2014 = 100	2014	2015	2014 = 100
O g ó ł e m	1164775	1258234	108,0	2115202	2357348	111,4
Obiekty hotelowe	1102742	1192603	108,1	1971016	2219052	112,6
w tym hotele	1078433	1166120	108,1	1924161	2165937	112,6
Pozostałe obiekty.....	62033	65631	105,8	144186	138296	95,9

Najwięcej turystów zagranicznych odwiedzających nasz region przybyło z Europy – 907,2 tys., tj. o 6,4 % więcej niż przed rokiem. Europejczycy stanowili 72,1% ogółu turystów zagranicznych. Województwo mazowieckie odwiedziło również: 146,0 tys. turystów z Azji; 112,0 tys. z Ameryki Północnej; 12,6 tys. z Ameryki Południowej i Centralnej; 11,2 tys. z Oceanii i 6,1 tys. turystów z Afryki. Zdecydowana większość turystów zagranicznych (92,7%) zatrzymała się w hotelach. Cudzoziemcy stanowili 33,1% ogółu gości hotelowych, a w hotelach 5-gwiazdkowych udział ten był najwyższy i wyniósł 62,1%. W 2015 r. goście z zagranicy wynajęli w hotelach 1486,9 tys. pokoi, tj. o 9,9% więcej niż przed rokiem. Najwięcej pokoi turyści zagraniczni wynajęli w miesiącach: lipiec, sierpień, wrzesień i październik.

Turyści zagraniczni według kraju stałego zamieszkania w 2015 r.

(struktura w %)

W 2015 r. turystom zagranicznym udzielono 2357,3 tys. noclegów (o 11,4% więcej niż w 2014 r.), co stanowiło 33,3% wszystkich noclegów udzielonych w województwie (wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 1,2 p. proc.). Największą ich liczbę odnotowano w miesiącach: lipiec 246,9 tys., sierpień 256,3 tys. i wrzesień 227,2 tys., co stanowiło łącznie 31,0% ogółu udzielonych noclegów w ciągu roku.

Większość noclegów, podobnie jak w roku poprzednim, udzielono w hotelach – 2165,9 tys., tj. (91,9%) wszystkich noclegów udzielonych tej grupie turystów w turystycznych obiektach noclegowych. Średni czas pobytu turysty zagranicznego na Mazowszu wzrósł w stosunku do roku ubiegłego z 1,8 dnia do 1,9 dnia.

WYPOSAŻENIE OBIEKTÓW TURYSTYCZNYCH – STAN W DNIU 31 VII

W końcu lipca 2015 r. w turystycznych obiektach noclegowych funkcjonowało 507 placówek gastronomicznych. W porównaniu do 2014 r. zwiększyła się liczba stołówek (o 9,4%) i restauracji (o 2,6%), ubyło natomiast 10 barów i kawiarni, oraz 1 punkt gastronomiczny. W omawianym okresie 416 placówek gastronomicznych zlokalizowanych było w obiektach hotelowych (82,1% placówek ogółem). W porównaniu z lipcem 2014 r. zanotowano o 1 placówkę mniej. Najwięcej placówek gastronomicznych zlokalizowanych było w hotelach (340), w innych obiektach hotelowych (57) i ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (35). Spośród ogółu placówek w hotelach najwięcej mieściło się w hotelach 3-gwiazdkowych – 98 restauracji, tj. 45,6% wszystkich restauracji w hotelach i 35,4% ogółu restauracji w noclegowych obiektach turystyki oraz 39 barów i kawiarni (analogicznie 36,1% i 25,7%).

Warszawskie turystyczne obiekty noclegowe posiadały 165 placówek gastronomicznych, tj. o 1 więcej niż w 2014 roku. Placówki gastronomiczne zlokalizowane w m.st. Warszawie stanowiły 32,5% wszystkich placówek w województwie. W hotelach zlokalizowane były 132 placówki, tj. 80,0% całej bazy gastronomicznej w stolicy. Największą grupę wśród placówek gastronomicznych w hotelach stanowiły restauracje – 78, z tego najwięcej – 22,7% (tj. 30) znajdowało się w hotelach 3-gwiazdkowych oraz 25,0% w hotelach 5-cio i 4-gwiazdkowych (odpowiednio 17 i 16).

Tabl. 7. **Placówki gastronomiczne**

Wyszczególnienie	Restauracje	Bary i kawiarnie	Stołówki	Punkty gastronomiczne
O g ó ł e m.....				
2014	270	162	53	21
2015	277	152	58	20
Obiekty hotelowe.....	261	132	14	9
w tym hotele.....	215	108	10	7
Pozostałe obiekty.....	16	20	44	11

PODSUMOWANIE

Województwo mazowieckie mimo niskiego udziału w zasobach krajowej bazy noclegowej (4,8% liczby obiektów i 6,9% miejsc noclegowych) w 2015 r. przyjęło 15,2% ogółu turystów oraz 22,1% turystów zagranicznych. Wśród turystycznych obiektów dominowały obiekty hotelowe, które stanowiły 63,4% ogółu obiektów noclegowych w województwie i był to najwyższy odsetek obiektów w kraju. W województwie mazowieckim zanotowano także najwyższy w kraju wskaźnik liczby turystów przypadających na 1 miejsce noclegowe (84). W omawianym okresie stopień wykorzystania miejsc noclegowych we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych wyniósł 43,0% i był wyższy o 6,3 p. proc. od stopnia wykorzystania w kraju (36,7%). Województwo zajęło 3 lokatę w kraju pod względem stopnia wykorzystania miejsc noclegowych (po województwach zachodniopomorskim i kujawsko-pomorskim) i 4 lokatę pod względem liczby udzielonych noclegów (po województwach: zachodniopomorskim, małopolskim i pomorskim).

Mazowieckie, a głównie m.st. Warszawa jest dobrze wyposażona w infrastrukturę turystyczną o wysokim standardzie. W 2015 r. hotele w województwie stanowiły 9,5% zasobów krajowej bazy hotelowej, z czego 33,2% hoteli mazowieckich znajdowało się w Warszawie. W województwie znajdowało się łącznie 11 hoteli 5-gwiazdkowych (19,3% wszystkich hoteli o tym standardzie w kraju), z czego w stolicy była ich zdecydowana większość – 10. Hotele 5-gwiazdkowe w m.st. Warszawie oferowały 2858 pokoi i 4721 miejsc noclegowych, w których stopień wykorzystania pokoi wynosił 76,8%, a miejsc noclegowych 65,8%.

Wszystkie walory województwa mazowieckiego sprawiają, że staje się coraz bardziej atrakcyjne dla turystów poszukujących miejsc wypoczynku. Przekłada się to także na rozwój turystyki i rekreacji. W stosunku do 2014 r. potencjał turystyczny województwa zwiększył się o 10 (o 2,1%) turystycznych obiektów noclegowych i o 1061 (o 2,2%) miejsc noclegowych. W analizowanym okresie województwo mazowieckie odwiedziło o 6,2% więcej turystów ogółem i udzielono im o 7,4% więcej noclegów. Wśród osób korzystających z bazy noclegowej województwa 30,6% stanowili cudzoziemcy i w stosunku do 2014 r. ich liczba wzrosła o 8,0%. W tym samym czasie mazowieckie odwiedziło o 5,4% więcej turystów krajowych. W 2015 r. turyści korzystali najczęściej z usług bazy noclegowej hoteli (85,9% ogółu turystów). W porównaniu do 2014 r. największy wzrost korzystających z noclegów odnotowano na kempingach (o 98,2%), w ośrodkach wczasowych (o 20,5%) i na polach biwakowych (o 19,7%).

Duży wpływ na rozwój turystyki w województwie wywiera m.st. Warszawa, gdzie koncentruje się olbrzymi potencjał społeczny i gospodarczy, kluczowe instytucje gospodarcze, naukowe, kulturalne i sportowe. W województwie mazowieckim to właśnie stolica charakteryzuje się najbardziej wartościowymi zasobami dziedzictwa kulturowego w kraju i ich dostępnością dla turystów. W 2015 r. w stolicy zlokalizowanych była jedna czwarta wszystkich obiektów turystycznych województwa i ponad połowa miejsc noclegowych. W analizowanym okresie z bazy turystycznej m.st. Warszawy skorzystało 73,3% turystów odwiedzających mazowieckie i udzielono im 73,0% ogólnej liczby noclegów województwa.

Tabl. 8 Turystyczne obiekty noclegowe według podregionów i powiatów w 2015 r.

Wyszczególnienie	Obiekty ^a	Miejsca noclegowe ^a		Korzystający z noclegów		Udzielone noclegi	
		ogółem	w tym całoroczne	ogółem	w tym turyści zagraniczni	ogółem	w tym turystom zagranicznym
WOJEWÓDZTWO	486	48982	45312	4106961	1258234	7069596	2357348
Podregion ciechanowski	27	1245	1162	61297	3734	108126	15153
Powiaty:							
ciechanowski.....	9	396	346	10919	699	27262	2613
mławski.....	3	102	102	4447	361	9884	886
płoński.....	10	480	465	36342	1325	45599	2251
pułtusi.....	3	235	235	9280	1349	24711	9403
żuromiński.....	2	32	14	309	–	670	–
Podregion ostrołęcki	27	1470	1320	60613	12587	110486	14909
Powiaty:							
makowski.....	3	84	84	896	–	2447	–
ostrołęcki.....	5	194	194	8402	690	11937	1390
ostrowski.....	6	371	371	11427	3467	32844	3473
przasnyski.....	5	83	83	5672	185	9178	348
wyszkowski.....	5	490	490	27545	7555	43066	8024
Miasto na prawach powiatu:							
Ostrołęka.....	3	248	98	6671	690	11014	1674
Podregion radomski	55	2666	2216	102596	11475	221408	38039
Powiaty:							
białobrzeski.....	5	106	106	3809	238	5159	307
koziński.....	8	519	419	18155	1201	52183	2682
lipski.....	3	92	60	431	16	2090	96
przysuski.....	3	211	51	3335	92	11149	280
radomski.....	13	410	292	9698	670	13557	1027
szydłowiecki.....	7	284	244	14631	475	31282	1232
zwoleński.....	2	47	47	2832	445	3737	706
Miasto na prawach powiatu:							
Radom.....	14	997	997	49705	8338	102251	31709
Podregion m.st. Warszawa	124	26651	26537	3011183	1156511	5161193	2153508
Miasto na prawach powiatu:							
m.st. Warszawa.....	124	26651	26537	3011183	1156511	5161193	2153508
Podregion warszawski wschodni	82	6903	6392	433089	30012	690693	52527
Powiaty:							
garwoliński.....	13	787	371	27819	1825	49876	2492
legionowski.....	18	3289	3194	225670	3299	339744	9387
miński.....	11	559	559	21904	2684	63450	4846
nowodworski.....	14	763	763	32936	7050	54209	13069
otwocki.....	10	854	854	75516	9534	104995	13850
wołomiński.....	16	651	651	49244	5620	78419	8883
Podregion warszawski zachodni	91	4981	4883	316158	35808	520982	65509
Powiaty:							
grodziski.....	9	463	463	21419	1760	30177	2584
grójecki.....	10	367	326	29570	2895	45388	8785
piaseczyński.....	20	868	868	53637	10122	93362	17132
pruszkowski.....	21	1225	1225	89446	12914	157207	17794
sochaczewski.....	4	278	278	11744	1974	19759	5130
warszawski zachodni.....	18	1053	996	64972	5510	104945	9127
żyrardowski.....	9	727	727	45370	633	70144	4957
Podregion płocki	44	2288	1833	72501	4242	146462	8574
Powiaty:							
gostyniński.....	2	137	36	1392	30	2857	75
płocki.....	18	944	788	23894	163	51312	558
sierpecki.....	6	324	126	4734	26	9003	26
Miasto na prawach powiatu:							
Płock.....	18	883	883	42481	4023	83290	7915
Podregion siedlecki	36	2778	969	49524	3865	110246	9129
Powiaty:							
łosicki.....	13	1289	147	10290	289	29756	1584
siedlecki.....	6	176	176	6523	1054	11142	1747
sokołowski.....	6	88	76	1935	88	3636	90
węgrowski.....	5	518	173	8558	90	29231	314
Miasto na prawach powiatu:							
Siedlce.....	6	707	397	22218	2344	36481	5394

^a Stan w dniu 31 VII.

 Opracowanie: Mazowiecki Ośrodek Badań Regionalnych, tel. 23 672 32 08 wew. 213,
 e-mail: h.kolakowska@stat.gov.pl j.folga@stat.gov.pl